

ИМАНКАСЫМОВА Т.К.

¹А. Молдокулов атындагы Улуттук инновациялык технологиялар мектеп - лицейи,
Бишкек, Кыргыз Республикасы

¹Национальная школа-лицей инновационных технологий им. А.Молдокулова,
Бишкек, Кыргызская Республика

IMANKASYMOVA T.K.

¹National School of Innovative Technologies named after Professor A. Moldokulov,
Bishkek, Kyrgyz Republic
muratbek30@mail.ru

**ЖАЛПЫ БИЛИМ БЕРҮҮЧҮ МЕКЕМЕЛЕРДЕ КОМПЬЮТЕРДИК
ТЕСТИРЛӨӨНҮ УЮШТУРУУНУН БЫКМАЛАРЫ****МЕТОДЫ ОРГАНИЗАЦИИ КОМПЬЮТЕРНОГО ТЕСТИРОВАНИЯ В
ОБЩИХ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ УЧРЕЖДЕНИЯХ****METHODS OF ORGANIZATION OF COMPUTER TESTING IN GENERAL
EDUCATIONAL INSTITUTIONS**

Бул илимий макалада дүйнөлүк билим берүү системаларындагы тесттик көзөмөлдүн мааниси, анын жаралуу тарыхы, билим берүүдөгү заманбап орду, тесттердин окуучунун билим сапатын текшерүүчү каражат катары оптималдуу мүмкүнчүлүгү тууралуу талкуу жүрмөкчү.

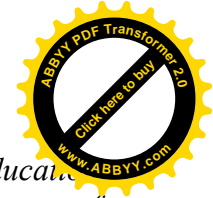
Өлкөбүздөгү билим берүүчү окуу жайлардын бардыгында (ЖОЖдор, колледждер, мектептерде) тесттик көзөмөл эгемендүүлүккө ээ болгон жылдардан тарта билим алуучунун билим-билгичтиктерин текшерүү үчүн ылайыктуу, эң мыкты каражат экендигин иш жүзүндө таанытты. Тесттик көзөмөл окуу процессинин эффективдүүлүгүн арттырып, педагог менен билим, тарбия алуучунун ишмердүүлүгүнүн сапатын аныктай турган маанилүү каражат экенин эске алуу менен аны иш жүзүндө колдонуунун актуалдуулугу тууралуу маалыматтар ушул илимий макаланын өзөгүн түзөт

Өзөк сөздөр: *тесттик тапшырмалар, көз карандысыз тестирилөө, компьютердик тестирилөө, компьютердик тестирилөө системалары, педагогикалык баалоо, дидактикалык тест, стандарттык тестирилөө.*

В этой научной статье будет обсуждаться важность тестового контроля в мировых системах образования, его история, его нынешнее место в образовании, оптимальное использование тестов как средства проверки качества знаний учащихся.

Тестовый контроль во всех учебных заведениях страны (университеты, колледжи, школы) за годы независимости показал, что это лучший и наиболее подходящий инструмент для проверки знаний учащихся. Учитывая, что тестовый контроль является важным инструментом повышения эффективности учебного процесса и определения качества обучения и подготовки студентов, актуальность его практического применения является стержнем данной научной статьи.

Ключевые слова: *тестовый контроль, независимое тестирование, компьютерное тестирование, компьютерные системы тестирования, педагогическое оценивание, дидактический тест, стандартное тестирование.*

This scientific article will discuss the importance of test control in world educational systems, its history, its current place in education, the optimal use of tests as a means of checking the quality of students' knowledge.

Test control in all educational institutions of the country (universities, colleges, schools) over the years of independence has shown that this is the best and most suitable tool for testing students' knowledge. Considering that test control is an important tool for increasing the efficiency of the educational process and determining the quality of teaching and training of students, the relevance of its practical application is the core of this scientific article.

Key words: *test control, independent testing, computer testing, computer testing systems, pedagogical assessment, didactic test, standard testing.*

Азыркы учурда Кыргызстандагы билим берүү саясатынын негизги милдети - билим берүү системасынын бардык звенолорун комплекстүү түрдө кайрадан уюштуруу, аны түп тамырынан бери модернизациялоодо. Бул өз учурунда билим берүүнүн мазмунун түп тамырынан бери жаңылоо жана анын коомдун бардык катмарларына жеткиликтүүлүгүн, сапатын, эффективдүүлүгүн арттырууну көздөйт.

Педагогикалык процесстин маанилүү элементи болуп бардык деңгээлдеги окуучулардын (мектеп, колледж, техникум, ЖОЖ) билим-билгичтиктерин жана көндүмдөрүн текшерүү болуп саналат. Текшерүү жолу аркылуу гана окутуунун жыйынтыгы жана эффективдүүлүгү тууралуу кеп кылууга мүмкүн болот.

“Окуучу – педагог” кайтарым байланышындагы негизги нерсе окуу процессине мониторинг жүргүзүү болуп эсептелет. Бул аркылуу педагог өз ишинин жыйынтыгы тууралуу маалыматтарды алып, зарыл деп эсептеген өзгөртүүлөрдү киргизе алат. Ал эми окуучу үчүн бул анын ишинин баасы жана окууга болгон стимулу болот.

Жакынкы жылдары Кыргызстандагы приоритеттүү милдеттердин бири болуп, билим берүүнү башкаруу органдарына көз каранды кылбай, билим сапатына мониторинг системасын киргизүү маанилүү болуп жатат. Бул педагогдордун жана бардык деңгээлдеги окуучулардын ишинин эффективдүүлүгүн жогорулатат. Ошондой эле билим сапаты тууралуу объективдүү маалыматка ээ болууга да мүмкүнчүлүк түзөт.

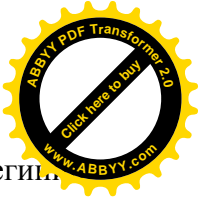
Педагогикалык ойдун тарыхында окуучулардын окуу ишмердүүлүгүнө көзөмөл жүргүзүү окуунун максаттары менен шартталып, өзүнүн тарыхый өнүгүү жолунда жөнөкөй формалардан тартып (топтук фронталдык (оозеки)) татаал усулдарга чейин (индивидуалдуу, өзүн көзөмөлдөөчү, жазуу түрүндөгү зачеттор, жана экзамендер) объективдүү баалоого багытталган. Бир катар авторлор (Л. В. Жога, Н. Е. Чеботарева, В. А. Федорихин ж.б.) “көзөмөл” түшүнүгүнө – бир эле учурда теориялык изилдөөлөрдүн объектиси жана педагогдун практикалык ишмердүүлүгүнүн чөйрөсү деп атап, анын маанисин түшүндүрүп кеткен жагдайлары бар. Алардын жардамы менен окутуунун салттуу эмес технологияларынын жетишкендиктерин жана кемчиликтерин көрүүгө, пландалган, ишке ашырууга мүмкүн болгон, билимдин жетиштирилген деңгээлин байкоого, педагогдордун иштерин салыштырууга, окуучунун жетишкендиктерин баалоого жана анын билим-билгичтиктериндеги актай калган жерлерди табууга, ошондой эле дагы көптөгөн мааниге ээ милдеттердин өз ара байланышын орнотууга болот.

Заманбап кыргыз педагогикасында көзөмөлдөөнүн төмөнкүдөй дидактикалык функциялары көзгө өзгөчө урунуп турат:

көзөмөлдөөчү — окутуунун белгилүү этабында окуучунун билим-билгичтиктеринин абалын байкап туруу, алардын билим алуусундагы боштуктарды белгилөө жана локализациялоо;

окутуучу — текшерилген билимдерди систематизация аркылуу жетиштирүү; бул жерде тапшырмалардын саны менен мүнөзү текшерүүнүн жыйынтыгында кетирилген каталардын анализи жана кыйынчылыктары аркылуу аныкталат;

ориентирлөөчү (диагностикалык) – окутуунун жүрүшүн текшерүүнүн жыйынтыгы менен коррекциялоо;

тарбиялоочу (тартиптештирүүчү) — окуучулардын өздөрүнүн эмгегин, жыйынтыгына болгон жоопкерчиликти калыптандыруу, окуучунун индивидуалдуу мүмкүнчүлүктөрүнүн көлөмүнө жараша аны ишмердүүлүккө шыктандыруу.

В. И. Звонников, И. С. Крамаренко, В. Л. Латышев ж.б. бир катар изилдөөчүлөр окутуунун этаптарынын бардык мөөнөттөрүндө көзөмөл окутуу процессинин ажырагыс бөлүгү деп эсептешет. Анын негизги үч түрүн баса белгилеп айтууга болот: *алдын ала, учурдагы, жана жыйынтыктоочу*.

Алдын ала көзөмөл таанып билүү ишмердүүлүгүнүн баштапкы деңгээлиндеги маалыматтарды алуу үчүн керек. Ал адамдын ар тараптуу өнүгүү деңгээлине багытталган. Мисалы, институтка тапшыруучу экзамендер. Мындай көзөмөлдөөнүн жыйынтыгында тигил же бул адамдын программаны аткаруудагы жарактуулугу тууралуу маселе чечилет. Муну менен аталган окуу жайда адистерди даярдашат.

ЖОЖдорго тапшыруучу сынактар – бул же тигил предметтер боюнча гана билимин текшерүүгө багытталган гана көзөмөл болбостон, адамдын бир катар акылын текшерүүчү жана индивидуумдун жеке өзүнө (аталган учурда абитуриенттин) карата багытталган текшерүү болуп саналат. Текшерүүнүн жыйынтыктары окуп жаткан контингенттин өзгөчөлүктөрүнө карата окуу процессинин адаптациясы катары колдонулат. Тапшыруучу экзамендердин жыйынтыктары ар кайсы дисциплиналарды куруу үчүн керек болот.

Учурдагы көзөмөл (Текущий контроль) өз кезегинде билим алууну өздөштүрүүнү башкаруу процесси менен байланышкан. Бул учурда ал кайтарым байланышынын милдетин аткарып, мазмунду көзөмөлдөө боюнча туура келип, функциялары жагынан гана айырмаланып турат. Кибернетикадагы кайтарым байланышы түшүнүгүнө аналогия жүргүзүп жатып, окуу процессине көзөмөл канчалык тез-тез болуп турса, анын эффективдүүлүгү да жогору болот. Бул учурда идеалдуу жагдай – көзөмөл жүргүзүлгөн кайтарым байланышы. Бирок бул жобону окуу процессине киргизүү ийгилик алып келген жок.

Жыйынтыктоочу көзөмөлдү окуу курсунун (дисциплинанын) акырында окутуунун жыйынтыгын баалоо үчүн колдонулат.

Көзөмөлдүн бардык түрлөрүн ишке ашыруу көзөмөлдүн мазмунунун проблемасын чечип, көзөмөлгө алынган мүнөздөмөлөрдүн бүтүндүгүн бөлүп карайт. Бул бир жагынан окутуунун максаттары аркылуу аныкталса, экинчи жагынан окутуунун психологиялык теориясы боюнча окутуучу программаларды негиз катары кабыл алып, башкача айтканда, көзөмөлгө процесстин көз каранды эмес негизги мүнөздөмөлөрү туш келет. Алардын бүтүндөй өзгөрүшү процессти сапаттуулуктан башка абалга өткөрөт.

Текшерүү иштеринин мазмуну көзөмөлдөөнүн сапатынын үч критерийине дал келиши керек: валиддүүлүк, ишенимдүүлүк жана объективдүүлүк.

Көзөмөлдөөнүн ишенимдүүлүгү, валиддүүлүктөн жана ишенимдүүлүктөн сырткары өзүнүн тутумуна этикалык, педагогикалык психологиялык жана башка жагдайларды камтыйт. Көзөмөлдөө учурун карап жатканда өзгөчө анын көзөмөлдөөчү жана окутуучу функцияларынын биримдигине маани берүү керек. Анан маңызында көзөмөлдөөнүн мазмун, ыкмалар жана усулдары үйрөтүүчү мүнөздө болушу керек. Мурда өтүлгөн материалды жана ээ болгон билгичтиктерди синтездөө, алардын кайталоо жана эске сактап калуусун камсыздоо керек. Ошону менен катар билим берүүнүн сапатынын баасы мамлекеттик стандарттарды эске алуу жана белгилүү критерийлер менен аныкталган окуу пландары аркылуу ишке ашырылышы керек. Бул учурда стандарттар билим берүүчү мекемелердин ишмердүүлүгүнүн жана педагогикалык ишмердүүлүктүн жыйынтыктарын өлчөөчү каражат болуп калат. Негизгиси, бул мектеп окуучуларынын билимин көзөмөлдөө системасы менен тыгыз байланыштуу. Стандарттын критериялык-баалоочу функцияларын билим берүү системасы таянган нормативи катары окутуунун мазмунун аныктай тургандыгын, окуу жүктөмүнүн көлөмүн, окутуунун жыйынтыктарын баалоонун, мугалимдерди аттестациялоонун жана окуу жайды акредитациялоо экендигин баса белгилеп кетишибиз керек.

Инновациялык педагогикалык көзөмөлдүн бир каражаты катары компьютердик тестти атап кетсек болот. Биздин көз карашыбызда компьютерлик тестирилөө окуудагы жетишкендиктерди баалоодогу эң маанилүү компонент болуп эсептелет.

Компьютердик тесттик көзөмөлдүн маңызын окуучулардын окуудагы жетишкендиктеринин сапатын баалоодогу каражат экендигин аныктоо үчүн тестирилөө аттуу суроонун тарыхына токтоло кеткенибиз максатка ылайык болот.

Тестирилөө тууралуу алгачкы маалыматтарды Байыркы Кытайдын (б.з.ч. 2000-ж.) булактарынан жолуктурууга болот. Кытай империясынын мамлекеттик кызматтарына кызматкерлерди кабыл алуу үчүн атайы экзаменде тапшыртылган. Бул жерде алардын жөндөмдөрү жана конфуциандык доктринага канчалык даражада ээ экендиги текшерилген. Сынактын натыйжаларына жараша талапкер төмөндөгү үч класстын бирине туура келген: коомдук кызматтын чиновниги (буга 100 талапкердин бири туш болгон); мандарин (буга да 100 талапкердин бири туш болгон); инспектор (буга да 100 талапкердин бири туш болгон).

Байыркы гректерде түрдүү тестирилөөлөр окутуу процессинде эң маанилүү каражат деп саналган. Тесттер физикалык жана акыл көндүмдөрүнө ээ болууну баалоо үчүн колдонулган.

Сократтык метод окутууну тестирилөө менен айкалыштыруу көп учурда заманбап программаланган окутууну элестетет.

Тест индивидуалдуу айырмачылыкты изилдөөчү метод катары салыштырмалуу жакынкы убактарда эле пайда болду. Анын пайда болушунун учуру 19-кылымдын акыры 20-кылымдын башталышына туура келет. Ал учурларда адамдын физикалык, физиологиялык жана психикалык жөндөмдөрүн аныктоо үчүн психологдор баалоонун түрдүү ыкмаларын пайдаланып көрүшкөн.

Дж. Кеттелдин изилдөөлөрү тестологиянын дүркүрөп өсүшүнө ушунчалык таасир тийгизгендиктен, психология илими чыныгы жана так илим катары өзүнүн негизги эксперименттерине жана баалоочу каражаттарына ээ болгондо гана жетише алат деп жазылган. Тесттин негизги мүнөздөмөсү спецификалык өлчөөчү инструментарийдин бар болгондугу менен тажрыйбадан өтүп жаткандын өзгөчөлүгүн объективдүү баалоого мүмкүнчүлүк түзөт.

Элементардуу психикалык процесстер тармагында адамдардын ортосундагы айырмачылыкты билүүгө аракеттенген окумуштуулардын катарында англис окумуштуусу Ф. Гальтон турат. Ал чыныгы жыйынтыкка жетүү тажрыйбадан өткөндөрдүн санына жараша изилдөөгө байланыштуу болот деп эсептеген. Ф. Гальтондун эмгектеринде сырткы критерийдин зарылчылыгы тууралуу ой жатат. Экспериментке көз каранды эмес, кайсыл тест өзгөчө маалыматтуу экендигин билүү маанилүү болгон.

Ф. Гальтон тарабынан тесттин теорияларынын негизги үч принциби иштелип чыккан. Бул бүгүнкү биздин күндөрүбүздө да колдонулуп жатат:

- Көп сандагы сынак тапшыруучулар үчүн бирдей тапшырмалардын серияларын колдонуу;
- Жыйынтыктардын статистикалык жактан иштелип чыгуусу;
- Баалоонун эталондорун бөлүү.

Ушундай жол менен ар түрдүү тажрыйбалардын бир катар серияларын өткөрүүнүн негизинде тесттин жыйынтыктарын баалоонун нормаларынын түрлөрү келип чыгат. Азыркы заманбап тестирилөө баалоонун статистикалык теориясынын негизинде курулат. Ал эми баалоонун эталону идеясы тесттердин стандарттык инструментинин негизинде аныкталат.

Дж. Кеттелл тестти илимий эксперимент өткөрүүнүн каражаты катары эсептеп, анын тазалыгына туура келген бир катар талаптарды формулага салган:

- Сынак тапшыруучулардын бардыгы үчүн бирдей шарттын болушу;
- Тестти бир сааттык убакыт менен чектөө;
- Эксперимент өткөрүлүп жаткан лабораторияда көрүүчүлөрдүн жок болушу;

- Тестти өткөрүүчү жабдуулар жакшы болуп, адамдарды тестирилөөгө кайдыгы эмес болушун камсыздоо;
- Бирдей инструкциялар жана сынак тапшыруучунун эмне кылып жатканын так билүүсү;
- Тестирилөөнүн жыйынтыктары статистикалык анализге кабылат, минималдуу, максималдуу жана орто жыйынтыктарды табат.

Тестологиянын өнүгүшүндөгү секирик француз психологу А. Биненин ысымы менен тыгыз байланыштуу. Ал азыркы заманбап тесттердин – интеллекттин өнүгүшүнүн деңгээлин диагностикалаган көч баштоочу катары эсептелет. Алгач 1896-жылы А. Бине жана В. Анри индивидуалдык психология боюнча макала жарыялашып, анда алар интеллекттин деңгээлин аныктоо үчүн объективдүү баалоого тесттерди түзүүнүн принциптерин сунушташкан.

1916-жылы америкалык психолог Л. Термен Бине - Симондун шкаласын карап чыгып, жаш өзгөчөлүк категориясына жараша интеллектуалдык өнүгүүнүн коэффициентин колдонуп, салыштырмалуу позицияны аныктап чыгууга аракет кылган.

Л. Термендин жаңы редакциясы А. Биненин “Интеллектинин Стенфорд шкаласы” деген ат менен белгилүү болгон. Анын редакциясында тесттердин саны 54төн 90го чейин көбөйтүлүп, өзүнчө субтесттерди баалоонун, сунуштоонун инструкциялары иштелип чыгууда.

Көп мезгилдер бою тесттер жекече баалоонун инструменти катары өнүгүп келген. Тестирилөөнүн массалык мүнөзгө ээ болушу индивидуалдык тесттерден топтук тесттерге өтүү зарылчылыгынан улам пайда болгон.

1917-18-жылдарда АКШда армиянын зарылчылыгы үчүн топтук тесттер пайда болгон. Ал жерде А. Отистин тесттери колдонулган. Анын Альфа жана Бетта деген аталышындагы тесттери англис тилинде сүйлөй алгандар үчүн жана дудуктар үчүн (немой) тесттер тилди начар билгендер үчүн түзүлгөн. Бул тесттерди түзүүдө колдонулган принциптер М. Бернштейн тарабынан системага салынып, кийинчерээк М. Бернштейн тарабынан бардык топтук тесттердин методологиясынын негизин түзгөн.

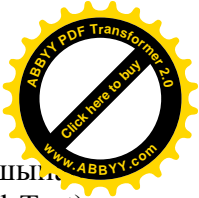
Ошол эле учурда тесттик системаларды жана тесттердин жыйынтыктарын иштеп чыгуунун методикалары кеңири таралган. Ф. Гальтон биринчилерден болуп статистикалык эки өзгөрүлмөлүү катардын салыштыруу методун иштеп чыгып, корреляциянын коэффициенти деп аталган биргелешкен мамилелердин индексин иштеп чыккан.

Психологиялык-педагогикалык адабияттын анализи тесттер атайын баалоочу инструмент катары колдонулгандыгы тууралуу жыйынтык чыгарып, тажрыйбадан өтүп жатканды объективдүү баалоого мүмкүнчүлүк түзүп, негизинен, психология жана медицинанын алкагында колдонулган.

Илим катары тестологиянын өнүгүшү көп учурда практиканын зарылчылыгынан улам түзүлүп турган. Тесттер ар кандай өндүрүш тармагынын сфераларына профессионалдарды тандоо үчүн иштелип чыгып турган. Жаңы багыттар иштелип чыккан. Мисалы, тесттерди проективдүү методду колдонуунун негизинде түзүү.

Өзгөчө белгилүү деп саналган тест швейцариялык психолог Г. Роршахка таандык. Ал адамды тереңден диагностика кылуу үчүн ыңгайлашкан сыя тактары техникасын колдонгон. Ошондой эле Э. Вартегдин тартылып бүтпөгөн сүрөттөр деп аталган тести да өзгөчө сөз кылууга арзыйт.

Интеллектуалдык өнүгүүнүн деңгээлин изилдеген тесттерди түзүүнүн багыттары активдүү өнүгүп баштаган. Биздин өлкөдөгү белгилүү тест - Д. Векслер түзгөн тест. Д. Векслер Шкаласы (WISC) АКШда иштелип чыгып, 5-15 жаштагы балдардын интеллектуалдык деңгээлин аныктоого ылайыкталган. Бул тесттин негизинде эки негизги идея жатат. Биринчиси, интеллект инсандын бүтүн бөлүгүнүн ажырагыс бөлүгү катары каралса, экинчиси, конкреттүү баланын жыйынтыктарын жаш куракка жооп берген адамдардын тобунун орточо жыйынтыктары менен салыштырылып каралат.

Тестологиянын өнүгүшүндөгү педагогикалык багыт 17-кылымдын башына башталат. Америкалык В. Маккол аттуу адам тесттерди педагогикалык (Educational Test) жана психологиялык адамдын акыл өнүгүшүн деңгээлин аныктоо (Intelligence Test) тести деп экиге бөлгөн.

Педагогикалык тесттердин негизги максаты болуп, тигил же бул мектептик дисциплина боюнча окуучулардын окутуу мөөнөтүнө жараша билимин баалоо болуп, окутуу жана уюштурууну колдонуунун аныкталган методдорунун ийгилиги болуп саналат.

В. Маккол педагогикалык тесттердин колдонуунун максатын аныктаган. Материалды бирдей көлөмдө жана бирдей ылдамдыкта өздөштүрүүгө маани берген. Ошону менен катар педагогикалык тесттерди пайдалануу психологиялык тесттерди пайдалануудан мурда башталган деп айтсак болот. 1864-жылы Англияда Ж. Фишер аттуу адам «А scale books» аттуу градуирленген китепти түзүп чыккан. Китептин мазмунунда туура жазуу, арифметика, окуу, грамматика, навигация боюнча жоопторду тандоо үчүн берилген варианттар жана суроолор камтылган. Бирок педагогика илиминдеги систематикалык баалоонун башталышы 1894-жылга барып такалат. Дал ошол учурда Дж. М. Раистин алгачкы педагогикалык тести пайда болгон. Бул киши педагогикалык баалоочу тесттерди түзүүчүлөрдүн бири катары эсептелет. Ал өз алдынча окуу дисциплиналарынын өздөштүүнүн деңгээлин аныктаган. Бирок педагогикалык тесттин эң алгачкы иштелмеси америкалык психолог Э. Торндайка тиешелүү. Ал да педагогикалык баалоонун негиз салуучуларынын бири катары эсептелип жүрөт. Дал ушул киши тарабынан эң алгачкы чыныгы педагогикалык тесттер түзүлгөн. Ал жетекчилик кылган биринчи стандартташтырылган педагогикалык тест Д. Стоундун “нормалар” жабдылган арифметикалык тести болгон.

Америкада тесттердин өзгөчө кеңири таркаган учуру 1915-1930-жылдарга туура келет. Бул жылдары бардык окуу дисциплиналары боюнча жетишүүнүн сапатын аныктаган тесттер иштелип чыккан.

Тесттердин кадимки экзамендерден жана текшерүү иштеринен айырмасы баалоонун бирден критерийлерин колдонгондугунда. Окуучулардын бардыгы үчүн бирдей шарттар түзүлүп, экзамен алдындагы мээге болгон чыңалуунун күчүн азайтат.

Тесттер билим деңгээлин текшерүү үчүн колдонулуп, окуу жетишкендиктеринин тести деп аталат.

Тестирилөө индивидуалдуу же топтук түрдө болушу мүмкүн. Бирок индивидуалдуу тесттер изилдеп жаткан объекти топтук шартта текшерүүгө мүмкүн болбогон шарттарда гана алынат. Педагогикалык адабияттарда бир катар түшүнүктөр кезигет. Алар тесттик көзөмөлдүн маңызын уюштурулган система катары түшүндүрөт. Аларга “тесттик тапшырма”, “субтест”, “дидактикалык тест”, “педагогикалык тест” кирет.

Тесттик тапшырма – дидактикалык тесттин курамдык бөлүгү катары каралып, өзүндө изилденип жаткан объекттин кыскача инструкциясын, тесттик маселелерин, жооптун эталонун (же болбосо изилденүүчү тарабынан аткарылып жаткан кыймыл-аракеттин так алгоритмин) ичине камтышы керек.

Биздин негизги максат бул илимий макалада жалпы Кыргыз Республикасынын билим берүү системасында кандай компьютердик тестирилөө ыкмалары иштеп жатат жана алардын санариптик технологиянын окуу системасына активдүү кирүү шарттарында кандай ыкмаларды өнүктүрсө болот жөнүдөгү илимий ырааттуу тестирилөөнүн өнүгүү тарыхына кайрылып түшүнүктөрдүн практикада кандай тартипте колдонуу жумуштарынын жалпыланган мазмунуна анализ жүргүзүү болду.

Адабияттардын тизмеси

1. Чеботарева Н.Е. Универсальный комплекс тестовых заданий различных уровней сложности для систематической оценки качества знаний студентов по физике

[Текст]: Материалы Всероссийской научно-практической конференции «Реализация стандартов нового поколения и управления качеством образовательного процесса в условиях многоуровневой образовательной системы Н.Е. Чеботарева, В.А. Федорихин, Л.В. Жога // — Волгоград: 2001. - С.27-29.

2. Звонников В.И. Основные направления модернизации системы контроля и оценки качества учебных достижений учащихся [Текст]: Материалы X симпозиума «Квалиметрия в образовании: методология и практика» / В. И. Звонников, А.О. Татур, М.Б. Челышкова. - М.: Ключ, 2001. - С. 98-119.

3. Крамаренко И.С. Прогнозирование уровня учебных достижений учащихся средствами мониторинга [Текст] / И.С. Крамаренко // Мониторинг образовательного процесса. - 2001. - № 1. - С. 37-42.

4. Латышев В.Л. Интеллектуальные обучающие системы: контроль знаний и психодиагностика [Текст] / В.Л. Латышев. - М.: Профи, 2005. - 112 с.

5. Долинер Л.И. Компьютерные тесты успеваемости как средство оптимизации учебного процесса / Л.И. Долинер // Вестник Московского университета. Педагогическое образование. - 2004. - № 1. - С. 34-78.

6. Binet A., Simon T.H. The development of Intellegence in Young Children Vineland. - NJ: The Training School, 1916. — 135 p.

7. Galton F. Inquiries into Human Faculty and its Development. - London: Macmillan, 1883.-183 p.

8. Анастаси А. Психологическое тестирование [Текст] / А.Анастаси, С.Урбина. - СПб.: Питер, 2003. - 7-е изд. - 588 с.

9. Аванесов В.С. Тесты в системе полного усвоения знаний [Текст]: из истории тестирования в заруб, странах с Древ. Мира и до XIX в / В.С. Аванесов // Педагогическая диагностика. - 2004. - № 4. — С. 17-21.